

Cal Garsa

Montclar

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Plaça de Montclar
Emplaçament Nucli de Montclar

Coordenades:

Latitud: 42.01801
Longitud: 1.76479
UTM Est (X): 397731
UTM Nord (Y): 4652514

Classificació

Número de fitxa 08130 - 128
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX
Any 1756
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 7827017CG9572N0001YY
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dj., 02/02/2017 - 01:00

Descripció

Antiga casa de planta baixa i dos pisos, coberta amb teulada a doble vessant amb carener paral·lel a la façana principal que s'obre a la plaça, a nord. Els murs són de paredat comú amb blocs de pedra tallada a les cantoneres. És una casa situada entre mitgeres, entre cal Quim i l'antiga Fonda de Montclar, actual can Bolós. La façana principal presenta un portal amb llinda de pedra i la inscripció 1756 JHS i una creu al centre, així com tres finestres a la planta baixa, i un balcó i dues finestres al pis, amb muntants, llinda i ampit de pedra; i tres finestres petites al segon pis amb muntants de maó i llinda de fusta. La casa va ser rehabilitada després de la nova ocupació dels anys 1960.

Observacions:

S'havia anomenat cal Pere fins el 1884, cal Garsa el 1909, i cal Quim a partir de 1964. També s'ha anomenat cal Fité.

Història

Cal Fité es trobava en ruïnes abans de la intervenció que es va fer els anys 1960-70 en tot el nucli. Desconeixem el moment de construcció inicial d'aquesta casa, però sembla que podria haver sigut una edificació que ja existiria al segle XVIII, si tenim en compte la data que apareix a la llinda. El lloc de Montclar és documentat des del segle X, en l'acta de consagració de Sant Llorenç prop Bagà, que fa referència a l'església de Santa Creu de Montclar com una propietat del monestir el 983. L'església és un edifici d'origen romànic amb modificacions de diferents èpoques i seria segurament l'església del castell. Possiblement l'evolució del nucli seria la que apunta Bolós, entre els segles VII i X la funció del turó podia ser d'oppidum, refugi natural que aviat va tenir un conjunt d'habitatges de tàpia o fusta. Al segle IX-XI es va afegir l'església preromànica i la necròpolis. Entre els segles XI-XII es construiria el castell del senyor, afavorint l'increment d'edificacions així com una nova església romànica. Al fogatge de 1365-1370 hi havia 13 focs reials i 8 focs pel "castell de Muntclar, den Francesch de Muntclar" (Iglésias, p. 105-107). El de 1381 assenyala 5 focs reials i 4 focs del castell. En el de 1497 hi havia 10 focs. Al fogatge de 1553 hi ha una recuperació de la població, amb 20 focs. El següent recompte de població és de 1717, amb 89 habitants, i passa a 179 al cens de 1787. Al segle XIX puja la població a 521 el 1857, degut a la industrialització. Aquest període entre els segles XVII i XVIII, en que la població augmentà considerablement, es van construir la major part dels habitatges del nucli. Montclar era un punt de confluència dels camins Rals que unien les comarques del Berguedà, el Solsonès i el Bages, per tant era ruta de traguers i hi existien diversos serveis: hostel, ferreria, forn de pa, barber, sastre. Marxant,...tal i com indiquen els topònims encara presents a algunes cases. Disminueix el nombre d'habitants el 1877 amb 363, disminuint de forma progressiva fins al 1936. A partir de la primera meitat del segle XX es comencen a abandonar moltes cases ja que el poble quedava aïllat de les noves vies de comunicació; el resultat va ser la ruïna d'algunes cases i l'any 1965, de les 25 cases que tenia el nucli, només una era habitada sempre i altra de forma esporàdica (AAVV, 2004: 101). L'any 1964, un grup de barcelonins que visità el lloc en una excursió organitzada pel Centre Excursionista de Catalunya, es va fixar en el lloc i van comprar algunes cases (Can Rebolleda, les Ànimes, cal Marxant o Portalet). La premsa de l'època es va fer ressò, apuntant que la reconstrucció de les cases es feia amb materials locals i respectant l'estructura i elements antics, amb l'objectiu d'utilitzar com a segones residències. L'any 1990 només quedaven dues cases per reconstruir (cal Quim i cal Martinet). L'any 2015 hi havia censats 120 habitants, xifra que es manté des del 2001.

Bibliografia

AA.VV. (2004) Miscel·lània sobre Montclar. Associació d'Amics de Montclar.

